

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Презиме, име једног
родитеља и име
Датум и место рођења

Јанић, Љубиша, Александар
07.05.1987, Ниш

ПРИМЉЕНО			
17.04.2019.			
ОРГ. ЈЕД.	БРОВ	ИМЕНО	ПРЕДМЕТ
01	1018		

Основне студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Правни факултет Ниш
Основне академске студије права
Дипломирани правник
2006
2012
7,90

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена
Научна област
Наслов завршног рада

Универзитет у Нишу
Правни факултет Ниш
Мастер академске студије права
Мастер правник
2012
2014
10,00
Правне науке
„Стране директне инвестиције“

Докторске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Година уписа
Остварен број ЕСПБ бодова
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Правни факултет Ниш
Докторске академске студије права
2014
147
10,00

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске
дисертације
Име и презиме ментора,
звање
Број и датум добијања
сагласности за тему
докторске дисертације

„Правно-економска анализа реституције“
Др Александар Мојашевић, редовни професор
Одлука НСВ број 8/18-01-006/18-041 од 10.07.2018. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна
Број поглавља
Број слика (шема, графикана)
Број табела
Број прилога

208
Увод, пет поглавља и закључак
4
30
1

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Aleksandar Janić, Restitution of property in Serbia to citizens of the former SFRY Republics, <i>Facta Universitatis – Series: Law and politics</i>, 2023, Vol. 21, No. 1, pp. 35-44.</p> <p>Свој однос према држављанима других држава које су чиниле некадашњу Југославију, када је у питању реституција одузете имовине, Република Србија је уредила на основу реципроцитета. Закључно са 01.12.2022. године, Република Србија не признаје право на враћање одузете имовине односно обештећење, држављанима Републике Северне Македоније, док са Републиком Словенијом још увек није утврђено постојање реципроцитета, односно није дефинисано да ли Република Словенија признаје право држављанима Републике Србије на враћање одузете имовине, односно обештећење. Са осталим државама које су чиниле некадашњу СФРЈ, и то са Хрватском, Црном Гором и Босном и Херцеговином, Република Србија је утврдила постојање реципроцитета, и држављани тих држава могу остварити право на враћање одузете имовине односно обештећење у Републици Србији. С тим у вези, у раду су приказани и анализирани подаци о враћању одузете имовине држављанима бивших СФРЈ република.</p>	M52
2	<p>Александар Јанић, Правно-економска анализа конфесионалне реституције у Републици Србији, <i>Зборник радова Правног факултета у Приштини</i>, Косовска Митровица, 2023, стр. 137-146.</p> <p>Иницијатива за доношење посебног закона о реституцији имовине црквама и верским заједницама у Србији, чије је темељно начело једнакост свих цркава и верских заједница пред законом, дошла је почетком 2001. године. Нацрт овог закона рађен је уз активно учешће цркава и верских заједница које су закону дале несумњив друштвени ауторитет. Закон о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама усвојен је 25.5.2006. године, ступио на снагу 10.6.2006. године, а примењује се од 1.10.2006. године и то искључиво у односу на цркве, верске заједнице, њихова друштва и задужбине, у погледу имовине која им је одузета после 1945. године, а за коју није исплаћена адекватна накнада. С тим у вези, у раду су представљени и анализирани подаци о враћању одузете имовине црквама и верским заједницама у Републици Србији.</p>	M52
3	<p>Александар Јанић, Реституција кроз законску регулативу Републике Србије, <i>Зборник радова студената докторских студија права</i>, Ниш, 2016, стр. 159-176.</p> <p>После Другог светског рата држава је спровела низ привредно-политичких мера на основу којих је имовина из приватне својине прешла у државну, односно друштвену својину. Имајући у виду да се овде ради о решавању питања везаног за област својинско-правних односа и стварању пре свега финансијских обавеза за државу, било је нужно да се ово питање уреди законом. У вези са тим, у раду су анализирани основне карактеристике закона на основу којих је предвиђена могућност повраћаја имовине, са посебним освртом на Закон о враћању одузете имовине и обештећењу, први свеобухватни Закон те врсте који се примењује на територији Републике Србије.</p>	M63

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА НЕ

Кандидат Александар Јанић окончао је рад на изради докторске дисертације у складу са Законом о високом образовању и пратећом нормативом и тиме испунио све законске услове за јавну одбрану дисертације.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Имајући у виду сложеност и обим рада у погледу анализе досадашњег спровођења поступка реституције у Републици Србији, а у циљу веће прегледности, рад је, поред увода, подељен у шест поглавља укључујући и закључак. У оквиру *првог поглавља* након дефинисања појма реституције, навођења њених појавних облика и подела, анализирани су најзначајније привредно-политичке мере на основу којих је имовина у приватној својини прешла у државну, односно друштвену својину. Предмет анализе у *другом поглављу* јесу правни оквири за спровођење реституције у републикама бивше Југославије. У процесима реституције предњачила је Словенија, а следиле су је Хрватска, Северна Македонија, Црна Гора и Србија која је, ако изузмемо БиХ која још увек није донела закон о реституцији, последња република бивше заједничке државе која је кренула у решавање питања враћања одузете имовине. Како би се утврдили стварни ефекти доношења Закона о враћању одузете имовине и обештећењу у Републици Србији, у овом делу рада предмет анализе су и закони донети у земљама бивше СФРЈ. *Треће поглавље* односи се на анализу реституције кроз законску регулативу која је претходила доношењу Закона о враћању одузете имовине и обештећењу. Наиме, пре „опште“ реституције која је у правни систем Републике Србије уведена 2011. године доношењем Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, неправедно одузета приватна имовина, почев од 1990. године, делимично је враћана законом одређеном кругу лица. Бившим

власницима, односно наследницима бивших власника, делимично су враћене законом одређене непокретности. Непокретности су враћене земљорадничким задругама, пољопривредницима, занатлијама, селима, некадашњим власницима неизграђеног грађевинског земљишта, бившим власницима експроприсаног земљишта које није знатније изграђено, црквама и верским заједницама. У *четвртом поглављу* анализирана су решења која се односе на могућност натуралног враћања одузете имовине, те решења на основу којих се врши обештећење бивших власника односно њихових законских наследника, а која (решења) су садржана у Закону о враћању одузете имовине и обештећењу. Наведена решења имају непосредан утицај на бивше власнике и њихове законске наследнике, односно физичка и правна лица која на основу Закона имају право на враћање одузете имовине односно обештећење. У *петом поглављу* су приказани резултати емпиријског истраживања ефикасности поступка реституције у Републици Србији. Наиме, Србија је последња Република бивше СФРЈ (ако изузмемо БиХ) која је усвојила Закон о реституцији. Аутора интересују, пре свега, економски ефекти овог Закона, због чега је истраживање и спроведено на основу расположивих података о броју покренутих поступака реституције, количини враћене имовине, висини обештећења, итд. С обзиром на то да је рок за подношење захтева за реституцију истекао марта 2014. године, аутора интересује и то да ли је Агенција за реституцију оправдала очекивања подносилаца захтева и друштва у целини, те је идентификовао проблеме са којима се у раду суочава и дао препоруке за њихово решавање, како би се овај друштвено-економски и политички „осетљив“ процес привео крају. У *шестом поглављу*, које се односи на закључна разматрања, аутор је сумирао резултате теоријског и емпиријског истраживања поступка реституције у Србији, уз давање препорука законодавцу и креаторима политике реституције у ком правцу треба вршити измене и допуне у регулисању поступка реституције, а све у циљу његове веће ефикасности и правичности.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

У анализираној докторској дисертацији остварени су сви циљеви постављени пријавом докторске дисертације, применом одговарајућих истраживачких метода и поступака. Полазећи од основних појмова и принципа економске анализе права, при разради централног питања докторске дисертације (реституције), аутор се ослонио на концептуални оквир и методологију двеју познатих економских школа: Чикашке школе економске анализе права и Неоинституционалне школе економске анализе права. С друге стране, од правних метода, употребљени су нормативни метод, упоредно-правни метод и историјско-правни метод. У емпиријском делу рада, односно емпиријској студији у којој се испитује ефикасност поступка реституције у Србији, аутор је користио и одређене статистичке методе (методе дескриптивне статистике) у анализи расположивих података о реституцији, и то: укупног броја поднетих захтева за реституцију, укупног броја заказаних и одржаних усмених расправа, броја решења о враћању одузете имовине, броја решења о обештећењу, итд. Истраживање спроведено за потребе ове дисертације засновано је претежно на коришћењу примарних правних извора и постојеће литературе о реституцији, али и секундарних квантитативних и примарних квалитативних података до којих је дошао на основу посебно сачињеног упитника о реституцији у Републици Србији, са релевантним питањима која се односе на поступак и ток реституције, на која је одговоре дао директор Агенције за реституцију.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Значај и научни допринос дисертације може се посматрати са теоријског и практичног становишта. *Теоријски значај* рада састоји се у унапређивању и осавремењивању постојећих теоријских знања о одузимању, начину враћања и облицима враћања одузете имовине. Овај теоријски значај од посебног је интереса за нашу правну науку, имајући у виду мали број радова који су проучавали реституцију, односно враћање одузете имовине. Но, будући да се испитују и економске импликације института и поступка реституције, и економска теорија бива обogaћена радом оваквог карактера. Ово је очекивани исход с обзиром на то да је коришћена комбинована правно-економска методологија у анализи предмета истраживања (реституције). *Практични значај*, генерално гледано, односи се на потребу да правна правила треба да служе максимизацији друштвеног благостања. Конкретније речено, сва правна правила, тако и правила везана за реституцију, треба да омогуће ефикаснију алокацију ресурса. Из тог разлога, аутор испитивањем и оцењивањем домаћих важећих правила о начинима и облицима враћања имовине (и то у односу на правила реституције из бивших југословенских држава), и нарочито спровођењем емпиријске студије о ефикасности реституције у Србији, даје одређене практичне препоруке и смернице законодавцу и креаторима политике реституције о евентуалној потреби за изменом одређених норми у сврху боље алокације ресурса.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Кандидат Александар Јанић је у потпуности самостално поставио предмет и циљ истраживања и ова докторска дисертација представља резултат самосталног истраживања кандидата, што се може уочити на основу методолошког приступа истраживању и изведених сопствених закључака, те препорука законодавцу о потреби за изменом одређених правних норми. Кандидат је у овој дисертацији јасно назначио све изворе које је користио за потребе њене израде, што укључује разноврсне теоријске радове других аутора, бројне интернет изворе, као и правне прописе који су коришћени за потребе истраживања.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Докторска дисертација кандидата Александра Јанића резултат је обраде теме која није била предмет детаљног истраживања у друштвеним наукама и прва је такве врсте у области економске анализе права у Србији. Комисија сматра да је кандидат одговорио на све задатке постављене у пријави дисертације и самој дисертацији, да се ради

о оригиналном и самосталном раду кандидата, и да ова дисертација представља значајан допринос економској анализи права. На основу свега наведеног, Комисија даје позитивну оцену докторске дисертације под називом „Правно-економска анализа реституције“ и предлаже Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Нишу да овај извештај усвоји и одобри јавну одбрану ове докторске дисертације.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовану Комисије

8/18-01-003/24-010

Датум именовања Комисије

05.04.2024. године

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Љубица Николић, редовни професор	председник	
	Правноекономска научна област (Ужа научна област)	Правни факултет, Универзитет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
2.	Др Александар Мојашевић, редовни професор	ментор, члан	
	Правноекономска научна област (Ужа научна област)	Правни факултет, Универзитет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
3.	Др Александра Јовановић, редовни професор	члан	
	Правноекономска научна област (Ужа научна област)	Правни факултет, Универзитет у Београду (Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

12.4.2024. Ниш